

Є. О. Легеза, ад'юнкт кафедри адміністративної діяльності органів внутрішніх справ
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПОРЯДОК НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МІЛІЦІЄЮ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ

Статтю присвячено висвітленню порядку надання адміністративних послуг міліцією громадської безпеки у сфері обігу зброї. Розглядаються стадії адміністративного провадження стосовно надання дозволу підрозділами ОВС у сфері обігу зброї.

Стаття посвячена освещению порядка предоставления административных услуг милицией общественной безопасности в сфере обращения оружия. Рассматриваются стадии административного производства относительно предоставления разрешения подразделениями ОВД в сфере оборота оружия.

The article aims to show the allocation of administrative services by the of public safety militia as to the weapon. Circulation the stages of administrative realization are examined in relation to a grant permission subsections of OVS in case of weapon circulations.

Ключові слова. Адміністративна послуга, зброя, адміністративні послуги, що надаються міліцією громадської безпеки.

Вступ. Міністр внутрішніх справ України генерал-майор міліції А. В. Могильов наголошує, що платні послуги паспортної служби, ДАІ, дозвільної системи повинні бути максимально доступними для населення.

Правове регулювання відносин органів внутрішніх справ з фізичними та юридичними особами є однією з актуальних проблем українського суспільства. За результатами аудиту стану залучення до спеціального фонду державного бюджету й ефективності використання плати за послуги, що надавались органами та підрозділами МВС України згідно з їх функціональними повноваженнями протягом 2009 р., колегією Рахункової палати зроблено висновок, що розпочата керівництвом МВС робота з унормування і тарифікації системи платних послуг виконана із суттєвими помилками й окремими порушеннями законодавства. Аудитори констатували, що в перевіреному періоді МВС надавало пріоритет максимальному отриманню доходів від системи платних послуг, залишаючи без вирішення питання якості, здешевлення їх вартості для населення. Так, у 2009 р. понад план отримано надходжень за платні послуги на суму близько 545 млн грн, з яких більше 254 млн грн було відібрано від безпосередніх надавачів послуг для подальшого перерозподілу на розсуд керівництва, у тому числі понад 13 млн грн – з порушенням принципів програмно-цілового методу в бюджетному процесі [1].

Постановка завдання. Метою даної статті є визначення порядку надання адміністративних послуг міліцією громадської безпеки у сфері обігу зброї.

Для досягнення мети автор поставив такі **завдання**:

- 1) дослідити нормативно-правові акти, що регулюють порядок отримання дозволу у сфері обігу зброї;
- 2) розкрити стадії адміністративного провадження щодо надання адміністративних послуг у сфері обігу зброї.

© Є. О. Легеза, 2010

Результати дослідження. Пропонуємо розглянути теоретичний і практичний аспект владно-управлінської діяльності Міністерства внутрішніх справ України щодо здійснення дозвільного провадження стосовно виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї.

Аналіз чинного законодавства, що стосується повноважень ОВС у дозвільній системі, дає змогу виділити основні стадії дозвільного провадження:

- 1) порушення дозвільного провадження (підставами порушення є подання заяви зацікавленою в одержанні дозволу особою);
- 2) безпосереднє вивчення компетентним органом публічної адміністрації поданих документів чи обстеження приміщень, речей щодо їх відповідності вимогам дозвільної системи;
- 3) прийняття рішення;
- 4) оскарження та опротестування прийнятих рішень (факультативна);
- 5) виконання прийнятого рішення (видача дозволу).

Розглянемо їх детальніше.

Перша стадія порушення дозвільного провадження починається з подання до відповідного підрозділу органів внутрішніх справ заяви зацікавленою в отриманні відповідного дозволу особи чи органу.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. № 2471-12 “Про право власності на окремі види майна” правом придбання мисливської гладкоствольної зброї користуються

громадяни України, які досягли 21-річного віку, а мисливської нарізної зброї – 25-річного віку, на холодну та пневматичну зброю – 18-річного віку. Кількість зброї, яку може мати громадянин України, необмежена, однак власник зброї повинен забезпечити її безумовну схоронність. У разі наявності трьох і більше одиниць вогнепальної, пневматичної зброї, арбалетів приміщення (будинок, квартира тощо) або сейф (шафа) для її зберігання мають бути обладнані охороною сигналізацією, автономною або з виводом на пульт централізованої охорони органів внутрішніх справ [2].

Слід зазначити, що нині МВС організовує виконання вимог дозвільної системи через свої структурні підрозділи міліції громадської безпеки: управління дозвільної системи та ліцензування Департаменту громадської безпеки МВС, управління МВС України на транспорті, старших інспекторів, інспекторів дозвільної системи, а також дільничних інспекторів міліції районних органів внутрішніх справ.

Відповідно до наказу МВС № 622 від 21.08.1998 “Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів” дозволи видаються Департаментом громадської безпеки МВС України на: право ввезення з-за кордону та вивезення з України вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та боєприпасів до зброї, мисливського пороху, вибухових матеріалів міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням, а також іноземним фірмам на підставі міжурядових угод і договорів; придбання, зберігання, носіння та вивезення (за 5 днів до виїзду) з України вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та боєприпасів до зброї іноземним громадянам, а також ввезення ними зброї та боєприпасів в Україну за клопотанням міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади України за погодженням з посольствами та іноземними представництвами країн, громадянами яких вони є, а для полювання, на конкретно визначений термін, також за клопотанням користувачів земельних ділянок і мисливських угідь; відкриття і функціонування республіканських баз складів вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, боєприпасів до зброї і вибухових матеріалів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та її застосування; зберігання і носіння нагородної зброї. УДГБ МВС України, здійснюючи в повному обсязі функції дозвільної системи, може видавати й інші передбачені цією Інструкцією дозволи [3].

Відповідно до п. 12.2 зазначеного вище наказу МВС для отримання в органах внутрішніх справ дозволу на придбання вогнепальної зброї подаються: письмове клопотання щодо видачі дозволу на ім'я керівника органу внутрішніх справ; три фотокартки розміром 3×4 см; дублікат дозволу на придбання зброї з позначкою магазину про продану зброю або інший документ, що засвідчує джерело надходження та належність зброї; платіжне доручення (квитанція) банку про оплату послуг за реєстрацію зброї; копію договору страхування, якщо такий не надавався при отриманні дозволу на придбання зброї.

На питаннях одержання в органах внутрішніх справ дозволу на придбання мисливської нарізної, комбінованої, гладкоствольної, пневматичної зброї, арбалетів, колекційної холодної зброї та перереєстрації зброї не будемо зупинятися.

Друга стадія дозвільного провадження – це безпосереднє вивчення компетентним органом публічної адміністрації поданих документів або обстеження приміщень, речей щодо відповідності їх вимогам дозвільної системи.

Облік власників мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, а також холодної зброї здійснюється в книзі обліку власників мисливської вогнепальної, пневматичної зброї, а також холодної зброї. Відомості про наявність такої зброї у громадян заносяться в автоматизовану інформаційну систему (АІС) “Арсенал”.

На кожну особу, яка володіє вогнепальною мисливською, пневматичною, а також холодною нагородною зброєю (крім відомчої зброї), заводиться особова справа. Особові справи власників нарізної вогнепальної зброї ведуться в управліннях (відділах) адміністративної служби міліції ГУМВС України в Автономній Республіці Крим, м. Києві, Київській області УМВС України в областях, м. Севастополі, а на власників гладкоствольних мисливських рушниць, пневматичної та холодної зброї – у міськрайорганах внутрішніх справ.

Особова справа власника зброї містить такі документи: письмове клопотання про видачу дозволу на право придбання, а також зберігання й носіння за кожну одиницю зброї окремо; картку-заяву; корінець дозволу на придбання зброї або інші документи, що засвідчують факт придбання зброї; матеріали перевірки власника зброї, рапорт, довідки про перевірку за оперативними обліками, обліками медичних установ тощо; платіжне доручення (квитанцію) про оплату послуг за реєстрацію (перереєстрацію) зброї; копію договору страхування.

Особові справи власників такої зброї зберігаються у працівника, який здійснює функції дозвільної системи і для зручності користування розставляються в алфавітному порядку.

У чергових частинах міськрайорганів внутрішніх справ працівником, який здійснює функції дозвільної системи, ведеться картотека власників мисливської вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, що використовується для перевірки осіб, затриманих за різні правопорушення, а також для інформування нарядів міліції. Працівники чергової частини можуть вести комп'ютерний облік власників зброї.

Дозволи на придбання зброї видаються громадянам органами внутрішніх справ після пред'явлення паспорта чи документа, який засвідчує особу. Невикористані дозволи мають бути повернені в органи внутрішніх справ.

Орган внутрішніх справ не більш як у місячний термін розглядає документи і видає дозвіл на придбання газових пістолетів (револьверів) або мотивовано відмовляє в ньому. Відмову у видачі дозволу може бути оскаржено відповідно до чинного законодавства в судовому порядку.

Військовослужбовці Збройних сил України, інших військових формувань, а також особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України дозволи на придбання, зберігання мисливської, гладкоствольної, нарізної, комбінованої вогнепальної, пневматичної холодної зброї одержують після подання відповідного рапорту, довідки з місця роботи, платіжного доручення (квитанції) установи банку про оплату послуг за видачу такого дозволу та заповненої картки-заяви.

Бланк посвідчення на право зберігання та носіння зброї може бути виготовлений з паперу або полімерних матеріалів у вигляді пластикової картки, їх отримують на однакових умовах на вибір заявника.

Усі види дозволів на придбання, зберігання, перевезення й використання спеціально визначених предметів і матеріалів, а також відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, мають зберігатися в підрозділах дозвільної системи, у місцях, що виключають доступ до них сторонніх осіб.

Наступна стадія – прийняття рішення про видачу дозволу на відповідну діяльність.

Рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії приймається компетентним органом публічної адміністрації протягом місяця після отримання висновків державних експертиз поданих документів та акта інспекційного обстеження.

Не пізніше ніж у 10-денний строк після прийняття рішення компетентний орган публічної адміністрації видає заявникові дозвільний документ або надсилає письмове повідомлення про відмову у видачі такого із зазначенням причин відмови та умов повторного розгляду заяви. Повідомлення про прийняття рішення про видачу дозвільного документа або про відмову у його видачі надсилається (видається) заявникові в письмовій формі протягом трьох робочих днів з дати прийняття відповідного рішення.

Органи внутрішніх справ дозволи на придбання, зберігання (носіння) зброї не видають, а видані дозволи анулюються за наявності: висновку (довідки) медичного закладу (лікувально-кваліфікаційної комісії) встановленої форми, який свідчить про те, що така особа за станом здоров'я не може володіти спеціальними засобами самооборони; відомостей про систематичне порушення особою громадського порядку, зловживання спиртними напоями, вживання наркотичних речовин без призначення лікаря; пред'явлення такій особі обвинувачення у вчиненні злочину, а також засудження до позбавлення волі; непогашеної або не знятої у встановленому порядку з особи судимості за тяжкий злочин або злочин, скоєний із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових матеріалів або спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії; умовного засудження особи з іспитовим терміном або засудження до виправних робіт; вироку народного суду щодо такої особи, виконання якого відстрочено.

Про анулювання дозволу на зберігання (носіння) зброї на підставах, зазначених вище, органом внутрішніх справ виноситься мотивована **ухвала**, яка затверджується начальником органу внутрішніх справ чи особою, що виконує його обов'язки.

Четвертою стадією такого провадження є оскарження та опротестування прийнятого рішення (факультативна).

Дії та рішення посадових осіб компетентних органів публічної адміністрації дозвільної системи, пов'язані з відмовою видачі дозвільного документа, його анулюванням і вилученням підконтрольних предметів, матеріалів і речовин, закриттям підприємств, майстерень і лабораторій, виконанням інших функцій щодо здійснення дозвільної системи, може бути оскаржено в порядку, встановленому для оскарження неправомірних дій органів публічної адміністрації та їхніх посадових осіб, які ущемлюють права громадян.

П'ята стадія – виконання рішення.

Дозволи на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам строком на 3 роки. Дозволи на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин видаються на строк до 3 місяців. У разі втрати або крадіжки зброї власник зобов'язаний негайно повідомити про це органи внутрішніх справ.

Про анулювання дозволу на зберігання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї органом внутрішніх справ виноситься мотивований висновок про анулювання дозволу на зберігання вогнепальної, пневматичної чи холодної зброї, який затверджується начальником органу внутрішніх справ. У висновку викладаються підстави і мотиви прийняття такого рішення [7, 24–34].

Висновки. Таким чином, отримання дозволу у сфері обігу зброї складне і вимагає від громадянина збирання великого переліку документів у різних суб'єктах державної влади. З іншого боку, держава повинна забезпечити належний громадський порядок та безпеку для громадян нашої держави.

Література

1. Могильов вказав на найбільшу помилку МВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zaxid.net/newsua/2010/5/19/183048/>

2. Про право власності на окремі види майна [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 35. – Ст. 517 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>

3. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів [Електронний ресурс] : наказ МВС № 622 від 21.08.1998. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>

4. Адміністративні послуги міліції громадської безпеки у сфері обігу зброї та спеціальних засобів / Є. О. Легеза, Д. С. Чуриков. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2010. – 48 с.